

PRO BONO

Máj/2020

1. ZMIERŇOVANIE DOPADOV COVID-19 PRE UMELCOV A USPORIADATEĽOV

Cieľom prijatého zákona č. 129/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú zákony v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19 je dočasne a vyvážené upraviť zmluvné podmienky realizácie verejných kultúrnych podujatí predovšetkým tak, aby objektívna nemožnosť konania podujatia nespôsobila neprimeranú negatívnu ekonomickú záťaž pre jeho usporiadateľa, a zároveň ponúknuť vhodné (náhradné) alternatívy pre tých, ktorí sa mali podujatia zúčastniť.

2. ZMENY U POSKYTOVATEĽOV ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Aktuálnymi zmenami sú predovšetkým zriadenie nových druhov zdravotníckych zariadení v podobe mobilného odberového miesta a epidemiologickej ambulancie, ako aj úprava podmienok pre získanie povolenia na prevádzkovanie predmetných zdravotníckych zariadení.

3. FINANČNÁ POMOC NA ZABEZPEČENIE LIKVIDITY MALÝCH, STREDNÝCH A VEĽKÝCH PODNIKOV

Cieľom zákona č. 120/2020 Z. z. je snaha o rozšírenie finančných opatrení na zmiernenie vplyvov koronakrízy o ďalšie opatrenie, ktorým je finančná pomoc na zabezpečenie likvidity malých, stredných a veľkých podnikov.

4. ZMENY V PRÍSPEVKoch Z EURÓPSKYCH ŠTRUKTURÁLNYCH FONDov

Novela zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov sa snaží reagovať na situáciu, ktorá nastala v spoločnosti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby Covid-19 vo vzťahu k implementácii pomoci a podpory.

5. OPATRENIA V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V ČASE MIMORIADNEJ SITUÁCIE

Dňa 07. mája 2020 prijala vláda Slovenskej republiky Nariadenie vlády č. 116/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych služieb v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu v súvislosti s ochorením COVID-19.

6. OPATRENIA NA ZABEZPEČENIE VÝKONU SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY V ČASE MIMORIADNEJ SITUÁCIE

Dňa 07. mája 2020 prijala vláda Slovenskej republiky Nariadenie vlády č. 115/2020 Z. z. o niektorých opatreniach na zabezpečenie výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19.

ZMIERŇOVANIE DOPADOV COVID-19 PRE UMELCOV A USPORIADATEĽOV

Národná rada Slovenskej republiky prijala dňa **13. mája 2020** zákon č. **129/2020** Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa menia a dopĺňajú zákony v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19.

Novelou sa menia a dopĺňajú: **(A)** zákon Slovenskej národnej rady č. **96/1991** Zb. o verejných kultúrnych podujatiach v znení zákona č. **374/2013** Z. z. (ďalej len „zákon o verejných kultúrnych podujatiach“), **(B)** zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. **13/1993** Z. z. o umeleckých fondoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o umeleckých fondoch“), **(C)** zákon č. **308/2000** Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. **195/2000** Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“), **(D)** zákon č. **516/2008** Z. z. o Audiovizuálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Audiovizuálnom fonde“), **(E)** zákon č. **284/2014** Z. z. o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. **434/2010** Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. **79/2013** Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Fonde na podporu umenia a **(F)** zákon č. **138/2017** Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín“).

→ Cieľ novely

Cieľom novely je v zmysle dôvodovej správy dočasne a vyvážené upraviť zmluvné podmienky realizácie verejných kultúrnych podujatí predovšetkým tak, aby objektívna nemožnosť konania podujatia nespôsobila neprimeranú negatívnu ekonomickú záťaž pre jeho usporiadateľa, a zároveň ponúknuť vhodné (náhradné) alternatívy pre tých, ktorí sa mali podujatia zúčastniť. Novela má za cieľ tiež optimalizovať odvodovú povinnosť do umeleckých fondov zriadených zákonom o umeleckých fondoch na obdobie do **31. decembra 2020**, resp. vzniknutú k roku **2020**, a to predovšetkým pozastavením povinnosti zrážať umelcom **2%-ný** príspevok do týchto umeleckých fondov. Novela umožňuje aj širší prístup k podpore pre umelcov.

Vzhľadom k širokému obsahovému rozsahu novely vyberáme najdôležitejšie zmeny, ktoré novela vo vzťahu k jednotlivým zákonom v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky prináša.

→ Zákon o verejných kultúrnych podujatiach

Novela dopĺňa do **zákona o verejných kultúrnych podujatiach** nové ustanovenia **§ 8a a 8b**, ktoré predstavujú **„Prechodné ustanovenia počas trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19“**.

V zmysle ustanovenia **§ 8a ods. 1** zákona o verejných kultúrnych podujatiach: **„Usporiadateľ podujatia, ktoré sa od 10. marca 2020 v situácii spôsobenej zákazom podujatí v súvislosti s ochorením COVID-19, počas trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 alebo v čase po ich ukončení do 31. decembra 2020 neuskutoční, (A) nie je v omeškani s plnením záväzkov zo zmlúv, ktorými zabezpečoval usporiadateľ uskutočnenie podujatia, (B) nie je povinný uspokojiť nárok na zmluvnú pokutu alebo inú sankciu dohodnutú ako zabezpečenie záväzku, ktorý usporiadateľ nemohol plniť z dôvodu neuskutočnenia podujatia, (C) je z dôvodu nemožnosti plnenia oprávnený odstúpiť od zmluvy, ktorou usporiadateľ zabezpečoval uskutočnenie podujatia, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak“**.

Novela umožňuje, **aby sa v čase mimoriadnej situácie**, keď sa neuskutočnili podujatia či už z dôvodu zákazu prevádzky, alebo z dôvodu zákazu podujatia, ale aj po ukončení týchto zákazov z rozhodnutia usporiadateľa, **pretože nemohol zabezpečiť riadne uskutočnenie podujatia v náhradnom termíne do konca roka 2020, usporiadatelia nedostali voči svojim zmluvným partnerom do omeškania**.

Novela zároveň krízovú situáciu pre zmluvné vzťahy usporiadateľa so subdodávateľmi považuje za dôvod nemožnosti plnenia. Tým umožňuje usporiadateľovi odstúpiť od zmluvy v prípade, že sa nedohodli zmluvné strany inak. Už uhradená odmena sa považuje za bezdôvodné obohatenie,

pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak. Tým ale nie je dotknutý nárok na úhradu za plnenia, ktoré už boli poskytnuté.

Ďalej novela vkladá do zákona o verejných kultúrnych podujatiach okrem iného aj nové ustanovenie **§ 8b**.

V zmysle **§ 8b ods. 1** zákona o verejných kultúrnych podujatiach platí: „**Usporiadateľ podujatia, ktoré sa od 10. marca 2020 v situácii spôsobenej zákazom podujatí v súvislosti s ochorením COVID-19, počas trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 alebo v čase po ich ukončení do 31. decembra 2020 neuskutoční, je oprávnený osobe, ktorá si na toto podujatie kúpila vstupenku** (ďalej len „účastník podujatia“), **(A) predĺžiť platnosť vstupenky, pokiaľ sa podujatie uskutoční v náhradnom termíne do 31. decembra 2021, (B) ponúknuť poukážku v hodnote ceny vstupenky s možnosťou výberu iného podujatia usporiadateľa alebo inej osoby spolupracujúcej s usporiadateľom s platnosťou najmenej do 31. decembra 2021, alebo (C) vrátiť cenu vstupenky do 13 mesiacov od neuskutočnenia podujatia, ak účastník podujatia odmietol predĺženie podľa písmena (A), neprijal ponuku podľa písmena (B) alebo si uplatnil u usporiadateľa nárok na vrátenie ceny vstupenky v lehote dohodnutej s usporiadateľom, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac od neuskutočnenia podujatia**“.

Novela tak podľa dôvodovej správy rieši tiež situáciu, ktorá umožní usporiadateľom ponúknuť ich návštevníkom **poukážku** v hodnote zakúpeného lístka, prípadne **predĺženie platnosti** vstupenky, čím zabráni sekundárnym následkom na cash-flow usporiadateľa, ale tiež udrží budúcu spotrebu. Môže sa tak predísť krachovaniu usporiadateľov z dôvodu, že nemajú potrebnú rezervu na vrátenie prostriedkov za podujatia, ktoré sa zrušili.

→ Zákon o umeleckých fondoch

Druhým zákonom, ktorý novela mení a dopĺňa je **zákon o umeleckých fondoch**.

Novela do predmetného zákona vkladá nové ustanovenia **§ 25a a 25b**, ktoré predstavujú „**Prechodné ustanovenia počas trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19.**“

V zmysle ustanovenia **§ 25a ods. 1, 2 a 3** zákona o umeleckých fondoch: „**Povinnosti podľa § 6 ods. 1** zákona o umeleckých fondoch **zraziť príspevok podľa § 5 ods. 1** zákona o umeleckých fondoch **alebo v prípadoch podľa § 5 ods. 2** zákona o umeleckých fondoch **zraziť príspevok formou preddavku sa nevzťahujú na odmeny vyplatené v období do 31. decembra 2020; právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá odmenu vypláca, je povinná vyplatiť ju vcelku príjemcovi autorských odmien alebo odmien výkonných (reprodukčných) umelcov.**“ (**§ 25a ods. 1** zákona o umeleckých fondoch)

„**Na odmeny prijaté od občanov počas celého roku 2020 sa povinnosť podľa § 6 ods. 3** zákona o umeleckých fondoch **uhradiť príspevky nevzťahuje v rozsahu, v ktorom tieto príspevky fondom neboli ešte uhradené.**“ (**§ 25a ods. 2** zákona o umeleckých fondoch)

„**Prijemca autorských odmien alebo odmien výkonných (reprodukčných) umelcov môže vo vlastnom mene a na vlastné náklady príspevok vo výške 2 % z jeho odmien prijatých od občanov v roku 2020 alebo z jeho hrubých príjmov vyplatených podľa § 25a ods. 1** zákona o umeleckých fondoch **odviesť fondom dobrovoľne; ustanovenia § 5 ods. 1 a 2** zákona o umeleckých fondoch **sa nepoužijú. Takto dobrovoľne odvedený príspevok ostáva daňovým výdavkom podľa osobitného predpisu, ak je odvedený fondom do 31. marca 2021.**“ (**§ 25a ods. 3** zákona o umeleckých fondoch)

Novela na obdobie do konca roku **2020 pozastavuje povinnosť zrážať umelcom 2%-ný príspevok do umeleckých fondov** (Literárny fond, Hudobný fond, Fond výtvarného umenia).

Popri pozastavení zrážok novela ráta aj so „**zdobrovoľnením**“ príspevkov z priameho predaja (tzv. platby od občanov) za celý rok **2020**, od čoho sa očakáva predovšetkým zvýšenie hotovosti v oblasti výtvarného umenia.

Podľa nového ustanovenia **§ 25b ods. 1** zákona o umeleckých fondoch: „**Poskytovanie štipendií, tvorivých odmien, prestížnych cien, cestovných príspevkov, pôžičiek na podporu tvorivej činnosti a iných foriem podpôr, ktoré fond poskytne v období do 31. marca 2021, nesmie fond viazať na podmienku platenia príspevkov podľa tohto zákona ani na inú podmienku s podobným účinkom.**“

→ Zákon o vysielení a retransmisii

Ďalším, zo skupiny zákonov, ktorý novela mení a dopĺňa je **zákon o vysielení a retransmisii**. Novela navrhuje obmedziť možnosť Rozhlasu a televízie Slovenska (ďalej len „RTVS“) využívať uvoľnené frekvencie z okruhu frekvencií súkromných vysielačov na prípady, keď o ne dlhodobo nie je záujem medzi ostatnými vysielačmi, vrátane obmedzenia využívania týchto frekvencií aj časovo tak, aby sa nedostali do užívania RTVS natrvalo. Novela je reakciou na súčasnú krízovú situáciu, ktorá spôsobila, že súkromné rádia sa nielenže nemôžu štandardne uchádzať o voľné frekvencie, ale môžu navyše prísť o vysielač priestor do budúcnosti, čo ešte viac zmenší aj ich reklamný potenciál a nádej na zotavenie po ekonomických ťažkostiach spôsobených v súvislosti s ochorením COVID-19.

Okrem iných zmien sa novelou vkladá do zákona o vysielení a retransmisii aj nové ustanovenie **§ 69a - „Požiadavky na vysielača na základe zákona na frekvencie na analógové terestriálne vysielenie rozhlasovej programovej služby“**.

Podľa ustanovenia **§ 69a ods. 1 a 2** zákona o vysielení a retransmisii: „*O požiadavkách vysielača na základe zákona nad rámec § 69 zákona o vysielení a retransmisii na frekvencie na analógové terestriálne vysielenie rozhlasovej programovej služby rozhoduje rada vo výberovom konaní, na ktoré sa primerane vzťahuje § 48 zákona o vysielení a retransmisii.*“ (**§ 69a ods. 1** zákona o vysielení a retransmisii)

„*Rada môže rozhodnúť o pridelení frekvencie vysielačovi na základe zákona podľa § 69a ods. 1 zákona o vysielení a retransmisii najviac na osem rokov a iba v prípade, že v období najmenej dvoch rokov, odkedy je možné frekvenciu prideliť, o frekvenciu neprejavil záujem žiaden vysielač na základe licencie ani iný žiadateľ o licenciu najmenej v troch po sebe nasledujúcich výberových konaniach podľa § 48 zákona o vysielení a retransmisii.*“ (**§ 69a ods. 2** zákona o vysielení a retransmisii)

→ Zákon o audiovizuálnom fonde

Novela ďalej zasahuje aj do **zákona o Audiovizuálnom fonde**. Novela umožňuje rokovanie rady vykonávať aj vzdialenou formou s reakčným časovým odstupom (napr. rozhodovanie formou per rollam), ale aj elektronicky v reálnom čase prostredníctvom elektronickej siete, a to

v nadväznosti na opatrenia, slúžiace na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19 (**§ 8 ods. 3** zákona o Audiovizuálnom fonde).

Novelou sa tiež **predlžuje lehota na prijatie rozhodnutia o podpore audiovizuálnej kultúry na 90 pracovných dní** z dôvodu, že pri súčasnom počte doručených žiadostí, možnostiach režimu práce odborných komisií a prezentácií žiadostí „na diaľku“ je dodržanie doterajšej zákonnej lehoty **60 pracovných dní** na prijatie uvedeného rozhodnutia obtiažne (**§ 18 ods. 10** zákona o Audiovizuálnom fonde). Novelou sa vo vzťahu k zákonu o Audiovizuálnom fonde predlžuje tiež lehota na prijatie návrhu zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov na podporu audiovizuálnej kultúry, najmä s dôsledkom, že ak tak žiadateľ neurobí, návrh zmluvy zo zákona zaniká. Lehota sa predlžuje z pôvodných **30 dní** na **60 dní** (**§ 22 ods. 4 a § 22f ods. 2** zákona o Audiovizuálnom fonde).

→ Zákon o Fonde na podporu umenia

Do **zákona o Fonde na podporu umenia** prináša novela viaceré podobných zmien ako pri zákone o Audiovizuálnom fonde (napr. možnosť rokovania rady vzdialenou formou alebo elektronicky v reálnom čase - **§ 8 ods. 3** zákona o Fonde na podporu umenia, či predĺženie lehoty na prijatie rozhodnutia o poskytnutí finančných prostriedkov z doterajších **60 dní** na **90 dní** - **§ 18 ods. 8** zákona o Fonde na podporu umenia).

Novelou dochádza ďalej vo vzťahu k zákonu o Fonde na podporu umenia napr. k spresneniu kontroly žiadosti kanceláriou fondu tak, aby bol zachovaný už v súčasnom platnom znení zákona nastavený mechanizmus kontroly oprávnenosti žiadateľa (ako ju určuje zákon a vnútorné predpisy fondu) a úplnosti žiadosti (či je žiadosť vyplnená úplne a doložená všetkými požadovanými prílohami).

Vypúšťajú sa predovšetkým nesystémové prvky kontroly „správnosti“ žiadosti, ktoré pri reštriktívnom výklade platného znenia zákona zakladajú povinnosť kontrolovať napr. aj gramatickú správnosť textu žiadosti (**§ 20 ods. 8 a 10** zákona o Fonde na podporu umenia).

→ Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Posledným zákonom, ktorý sa novelou dopĺňa a mení je zákon o **Fonde na podporu kultúry národnostných menšín**. Okrem predĺženia lehoty na prijatie rozhodnutia o poskytnutí finančných

prostriedkov z doterajších **60 dní na 90 dní (§ 15 ods. 7** zákona o Fonde na podporu národnostných menšín) sa novelou napr. **znižuje administratívna záťaž žiadateľov v zmysle celkovej koncepcie boja proti byrokratizácii tak, aby žiadateľ predkladal zákonom požadovaný dokument iba raz** a opakovane iba v prípade, ak došlo k zmene skutočností, ktoré daný dokument preukazuje (**§ 17 ods. 3** zákona o Fonde na podporu národnostných menšín).

V súhrne prináša novela do zákona o Audiovizuálnom fonde, zákona o Fonde na podporu umenia a zákona o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín viacero rovnakých zmien.

Základnými opatreniami, ktorými sa novela snaží zmierniť dopad pandémie ochorenia COVID-19 na umelcov sú teda (A) vyváženie a úprava zmluvných podmienok realizácie verejných kultúrnych podujatí, **(B)** optimalizácia odvodovej povinnosti do umeleckých fondov, **(C)** obmedzenie možnosti RTVS využívať uvoľnené frekvencie z okruhu frekvencií súkromných vysielateľov na prípady, keď o ne dlhodobo nie je záujem medzi ostatnými vysielateľmi, vrátane obmedzenia využívania týchto frekvencií aj časovo tak, aby sa nedostali do užívania RTVS natrvalo, **(D)** zjednotenie úpravy vybraných procesných lehôt v rámci činností Audiovizuálneho fondu, Fondu na

podporu umenia a Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, ako aj zjednocujúca úprava administratívnych procesov a náležitostí v uvedených fondoch sledujúc ich zjednodušenie v záujme novej efektívnejšej reakcie v období krízovej situácie, **(E)** umožnenie na základe písomného oznámenia žiadateľa prerušiť plynutie lehoty platnosti osvedčenia o registrácii filmového projektu na stanovenú dobu.

Pre úplný prehľad o všetkých zmenách, ktoré novela prináša odkazujeme na aktuálne znenie zákona o verejných kultúrnych podujatiach, zákona o umeleckých fondoch, zákona o vysielaní a retransmisii, zákona o Audiovizuálnom fonde, zákona o Fonde na podporu umenia a zákona o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín.

Novela nadobudla účinnosť dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda dňom **21. máj 2020**.

ZMENY U POSKYTOVATEĽOV ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Dňa **13. mája 2020** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **125/2020 Z. z.** (ďalej len „**novela**“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **578/2004 Z. z.** o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti**“) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Novela okrem zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti **mení a dopĺňa aj ďalšie zákony:** (A) zákon č. **461/2003 Z. z.** o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, (B) zákon č. **576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, (C) zákon č. **577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách na služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti** v znení neskorších predpisov, (D) zákon č. **579/2004 o záchranej zdravotnej službe** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, (E) zákon č. **580/2004 Z. z. o zdravotníckom poistení** a o zmene a doplnení zákona č. **95/2002 Z. z. o poisťovníctve** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, (F) zákon č. **581/2004 Z. z. o zdravotníckych poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, (G) zákon č. **355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, (H) zákon č. **362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a (I) zákon č. **363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V ďalšom texte sa budeme venovať už len dosahu novely na zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

Vzhľadom na široký rozsah zmien, ktoré novela do zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti

vkladá, vyberáme tie najdôležitejšie z nich. Plné schválené znenie novely je dostupné na webovom sídle Národnej rady Slovenskej republiky a v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Novela prináša predovšetkým **zriadenie** nových druhov zdravotníckych zariadení v podobe **mobilného odberového miesta a epidemiologickej ambulancie, upravuje podmienky** pre získanie povolenia na prevádzkovanie predmetných zdravotníckych zariadení, **zavádza** v čase mimoriadnej situácie inštitút **dočasnej odbornej stáže** a upravuje **nové povinnosti** poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

→ Mobilné odberové miesto a epidemiologická ambulancia

Dôležitou zmenou, ktorú novela do zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti prináša je zriadenie **mobilného odberového miesta** a zriadenie **epidemiologickej ambulancie** ako nových poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorých účelom je vykonávať pružné odoberanie biologického materiálu osobám podozrivým z choroby COVID-19 a poskytovať zdravotnú starostlivosť pacientom podozrivým na chorobu COVID-19.

V súvislosti s ich zriadením sa ustanovujú náležitosti a spôsob vydania povolenia na prevádzkovanie týchto zdravotníckych zariadení, určujú sa parametre činnosti a povinnosti pre tieto zariadenia a zároveň sa určujú aj sankcie za porušenie týchto povinností. **Mobilné odberové miesta a epidemiologické ambulancie by mali byť operatívne vytvárané na miestach, kde si to vyžaduje epidemiologická situácia.**

Účelom mobilného odberového miesta je vykonávať pružné odoberanie biologického materiálu osobám, u ktorých je podozrenie z choroby COVID-19 a to buď v priestoroch zdravotníckeho zariadenia alebo výjazdovou formou.

Účelom vytvorenia epidemiologickej ambulancie je poskytovať všeobecnú ambulanciu zdravotnú starostlivosť osobám, u ktorých je podozrenie na chorobu COVID-19 alebo osobám, u ktorých bola táto diagnóza potvrdená, čím sa zabezpečí, že sa

týmto osobám poskytne zdravotná starostlivosť v plnom rozsahu tak, aby nedochádzalo k šíreniu nákazy prostredníctvom všeobecných ambulancií a ohrozeniu lekárov poskytujúcich zdravotnú starostlivosť v týchto ambulanciách. Uvedené zmeny prináša novela predovšetkým úpravou ustanovenia **§ 4 a nasl.** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Novela tiež **poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí prevádzkujú mobilné odberové miesta a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí prevádzkujú epidemiologické ambulancie vylučuje z minimálnej siete poskytovateľov zdravotnej starostlivosti**, a to z dôvodu, že takýto poskytovatelia zdravotnej starostlivosti vzniknú v počte a rozsahu podľa potreby vzhľadom na epidemiologickú situáciu (upravené v ustanovení **§ 5 ods. 2** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

→ **Povolenie na prevádzkovanie mobilného odberového miesta a epidemiologickej ambulancie**

Novým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti bude poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorý požiada o vydanie povolenia na prevádzkovanie mobilného odberového miesta (§ 15a zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti) ale aj taký, ktorý vznikne na základe rozhodnutia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva o nariadení vytvorenia mobilného odberového miesta.

Cieľom tejto úpravy je v súvislosti s mimoriadnou situáciou COVID-19 vytvoriť pružne samostatného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ktorý bude vykonávať odbery biologického materiálu. Regionálne úrady verejného zdravotníctva sledujú epidemiologickú situáciu na svojom území a vedia najkompetentnejšie rozhodnúť, kde je potrebné zriadiť mobilné odberové miesto tak, aby bola zabezpečená efektívna diagnostika ochorenia u osôb na danom území. Novela tiež zriaďuje epidemiologickú ambulanciu na zabezpečenie poskytovania zdravotnej starostlivosti osobám, ktoré majú diagnostikované ochorenie COVID-19 spôsobeným korona vírusom a potrebujú poskytnutie zdravotnej starostlivosti na zabránenie nákazy zdravých osôb. V snahe chrániť pacienta aj zdravotníckych pracovníkov novela **priestorovo, personálne aj finančne oddeluje** tzv. „biele zóny“ od „červených zón“. Obe druhy zdravotníckych zariadení bude možné vytvoriť výlučne v čase

krízovej situácie (upravené v ustanovení **§ 7 ods. 2 a 3** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Povolenie na prevádzkovanie **epidemiologickej ambulancie** bude v zmysle ustanovenia **§ 11 ods. 1, písm. h)** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti vydávať **Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky** (ďalej len „MZSR“). Dôvodom je, že MZSR je zodpovedné za monitorovanie epidemiologickej situácie a reguláciu opatrení počas pandémie a z dôvodu, že epidemiologickú ambulanciu bude môcť zriaďovať samosprávny kraj, pre ktorý je MZSR vyšším stupňom. Na druhej strane povolenie na prevádzkovanie **mobilného odberového miesta** bude v zmysle ustanovenia **§ 11 ods. 5** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti vydávať **regionálny úrad verejného zdravotníctva**. Regionálne úrady verejného zdravotníctva totiž sledujú epidemiologickú situáciu na svojom území a vedia najkompetentnejšie rozhodnúť, kde je potrebné zriadiť mobilné odberové miesto tak, aby bola zabezpečená efektívna diagnostika ochorenia u osôb na danom území.

Podmienky potrebné na vydanie povolenia na prevádzkovanie mobilného odberového miesta a epidemiologickej ambulancie sú upravené v novelou doplnenom ustanovení § 12 ods. 18 a 19 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti: *„Regionálny úrad verejného zdravotníctva vydá povolenie na prevádzkovanie mobilného odberového miesta fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ak (A) má užívacie právo k priestorom, v ktorých sa bude zdravotná starostlivosť poskytovať, (B) priestory podľa písmena (A) spĺňajú požiadavky z hľadiska ochrany zdravia, (C) je bezúhonná, (D) žiadosť bola podaná počas výnimočného stavu, núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie (ďalej len „krízová situácia“) v súvislosti s ohrozením verejného zdravia II. stupňa z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky (ďalej len „z dôvodu ochorenia COVID-19“).“* (**§ 12 ods. 18** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti)

„MZSR môže vydať výlučne počas krízovej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 povolenie na prevádzkovanie epidemiologickej ambulancie len samosprávnemu kraju alebo právnickej osobe zriadenej alebo založenej samosprávnym krajom,

ak **(A)** je to z hľadiska epidemiologickej situácie opodstatnené, **(B)** má užívacie právo k priestorom, v ktorých sa bude zdravotná starostlivosť poskytovať, **(C)** priestory podľa písmena **(B)** spĺňajú požiadavky z hľadiska ochrany zdravia.“ (§ 12 ods. 19 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti)

Novela ďalej upravuje priebeh procesu pri vydávaní rozhodnutia o vydaní povolenia na prevádzkovanie mobilného odberového miesta a epidemiologickej ambulancie. Novela ustanovuje len minimálnu lehotu (3 dni odo dňa doručenia žiadosti - § 15 ods. 6 a § 15a ods. 2 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti) na posúdenie podanej žiadosti a minimálne požiadavky na zverejňovanie, doručovanie a nadobúdanie platnosti a účinnosti. Zároveň sa novelou ustanovujú náležitosti rozhodnutia o vydaní povolenia na prevádzkovanie mobilného odberového miesta. Z dôvodu potreby rýchleho konania sa na konanie a rozhodovanie pri rozhodnutí nevzťahuje správny poriadok. Celý proces by mal zaručovať čo najväčšiu možnú efektívnosť, rýchlosť a operatívnosť (upravené v § 15 a 15a zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

→ Dočasná odborná stáž

Ďalšou dôležitou zmenou, ktorú novela do zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti dopĺňa je nové ustanovenie § 30a - „Dočasná odborná stáž“.

Cieľom predmetnej právnej úpravy je umožniť výlučne počas krízovej situácie vykonávanie dočasnej odbornej stáže občanom z tretích štátov po uznaní dokladu o vzdelaní, ktorí nemajú uznanú odbornú kvalifikáciu vykonávanú u poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti. Novela vychádza z podnetov poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti najmä z regiónov s nedostatkom zdravotníckych pracovníkov. Týmto spôsobom bude umožnené dočasne navýšiť počet zdravotníckych pracovníkov v postihnutých regiónoch a zabezpečiť tak poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

Zavedenie nového inštitútu „dočasnej odbornej stáže“ si budú regulovať samotní poskytovatelia ústavnej zdravotnej starostlivosti, ak sa rozhodnú prijať pracovníka na dočasnú odbornú stáž, voči MZSR budú mať iba oznamovaciu povinnosť. Absolvovaním stáže bude stážistom umožnené oboznámenie sa s pracovnými podmienkami a materiálno-technickým vybavením zdravotníckych

zariadení, ako aj s celým systémom poskytovania zdravotnej starostlivosti. Výkon takejto dočasnej odbornej stáže je viazaný výlučne na čas vyhláseného núdzového stavu v zdravotníctve, mimoriadnej situácie alebo výnimočného stavu, stážista nebude môcť pokračovať v činnosti po odvolaní tejto krízovej situácie. Za výkon dočasnej odbornej stáže je zodpovedný poskytovateľ, ktorý stážistu na svoje pracovisko prijal.

→ Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov

Novela upravuje aj problematiku vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. V zmysle ustanovenia § 39 ods. 5 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti: „Ďalšie vzdelávanie zdravotníckeho pracovníka sa počas krízovej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 neuskutočňuje okrem sústavného vzdelávania, absolvovania špecializačnej skúšky, certifikačnej skúšky alebo odborného pohovoru.“ (§ 41a zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti)

Novelou zavedená úprava reaguje na aktuálne spoločenské dianie v čase krízovej situácie, kedy vzdelávacie ustanovizne nemusia byť schopné zabezpečiť plynulý proces ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, pričom návrh sa nevzťahuje na absolvovanie špecializačnej skúšky, certifikačnej skúšky a odborného pohovoru.

→ Nové povinnosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

Novela prináša aj viacero nových povinností poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Poskytovateli zdravotnej starostlivosti, ktorý prevádzkuje mobilné odberové miesto sa napríklad ustanovuje povinnosť uzatvoriť zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s príslušnou zdravotnou poisťovňou. Táto povinnosť sa navrhla novozriadenému poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti z dôvodu, že budú vykonávať činnosti, ktorých podstatná časť má byť hrazená z verejného zdravotného poistenia - to znamená odoberanie vzoriek zdravotnej indikovaným osobám (upravené v ustanovení § 79 ods. 1, písm. y) bod 4. zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Poskytovateli zdravotnej starostlivosti sa ďalej ustanovuje nová povinnosť, aby počas krízovej situácie prevzal od ambulancie dopravnej zdravotnej služby osobu každý poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ak na prepravu vydalo

pokyn operačné stredisko tiesňového volania záchranej zdravotnej služby. Zároveň sa dopĺňajú nové povinnosti epidemiologickej ambulancie s ohľadom na mechanizmy, akými majú epidemiologické ambulancie fungovať (upravené v ustanovení **§ 79 ods. 1, písm. bf) až bh)** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Poskytovateľovi, ktorý prevádzkuje ambulanciu dopravnej zdravotnej služby sa tiež ustanovuje nová povinnosť počas krízovej situácie, a to **prepraviť zdravotníckeho pracovníka** za účelom odberu biologického materiálu osobe alebo prepraviť osobu s prihladením na jej na miesto určené operačným strediskom tiesňového volania záchranej zdravotnej služby. Táto povinnosť sa ustanovuje z dôvodu pružnosti zabezpečenia prepravy osobe v súvislosti s odberom biologického materiálu v záujme diagnostiky ochorenia COVID-19 (upravené v ustanovení **§ 79 ods. 15, písm. m)** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, ktorý je držiteľom povolenia na prevádzkovanie mobilného odberového miesta a držiteľom povolenia na prevádzkovanie epidemiologickej ambulancie sa tiež ustanovujú nové povinnosti na zabezpečenie zvládnutia situácie v súvislosti s odbermi vzorky na potvrdenie ochorenia COVID-19 (upravené v ustanoveniach **§ 79 ods. 16 až 19** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

→ Sankcie za nedodržovanie povinností

Novela ustanovuje za nesplnenie novelou zavedených povinností sankciu v podobe pokuty až

do výšky **663 eur** (ustanovenie **§ 82 ods. 1, písm. a)** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti) alebo do výšky **3 319 eur** (ustanovenie **§ 82 ods. 1, písm. b)** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). Predmetnú pokutu je oprávnený poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti uložiť orgán príslušný na vydanie povolenia. Novela tiež zavádza sankciu za porušenie povinností v súvislosti s dočasnou odbornou stážou (**§ 30a** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, a to do výšky **5 000 eur** (**§ 82 ods. 21, písm. a)** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti alebo do výšky **15 000 eur** (**§ 82 ods. 21, písm. b)** zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). Pokutu poskytovateľovi ústavnej zdravotnej starostlivosti, u ktorého stážista vykonáva dočasnú odbornú stáž ukladá MZSR.

Nakoniec novela do zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti vkladá nové ustanovenie **§ 102a1**, v zmysle ktorého: „*Vláda Slovenskej republiky môže počas krízovej situácie rozhodnúť, že odbery biologického materiálu na zistenie ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 môže vykonávať aj **profesionálny vojak** ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorý je zdravotníckym pracovníkom podľa **§ 27 ods. 3** zákona o zdravotníckych pracovníkoch*“.

Novela nadobudla účinnosť **dňom vyhlásenia** v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda **21. mája 2020**.

FINANČNÁ POMOC NA ZABEZPEČENIE LIKVIDITY MALÝCH, STREDNÝCH A VEĽKÝCH PODNIKOV

Dňa **13. mája 2020** Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. **120/2020 Z. z.** (ďalej len „*novela*“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **67/2020 Z. z.** o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti*“). Cieľom novely je v zmysle dôvodovej správy snaha o rozšírenie finančných opatrení na zmiernenie vplyvov koronakrízy o ďalšie opatrenie, ktorým je finančná pomoc na zabezpečenie likvidity malých, stredných a veľkých podnikov.

Základným, novelou zavedeným, finančným opatrením je poskytovanie štátnej pomoci v podobe záruk a úverov, poskytovaných úverovými inštitúciami na zabezpečenie likvidity malých, stredných a veľkých podnikov.

Novela tiež v nadväznosti na postupné uvoľňovanie opatrení umožňuje správnym orgánom pokračovať v prerušených konaniach o uložení odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny.

→ Poukazovanie a použitie podielu zaplatenej dane

Novelou sa do ustanovenia **§ 22** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti vkladajú nové odseky **5 a 6**. Ustanovenie **§ 22** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti **predstavuje osobitný právny režim poukázania a použitia podielu zaplatenej dane z príjmov v čase pandémie** ochorenia COVID - 19.

V zmysle nového ustanovenia **§ 22 ods. 5** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti: „*Správca dane po overení splnenia podmienok podľa osobitného predpisu poukáže podiel zaplatenej dane z príjmov, a to do (A) 31. júla 2020, ak ide o vyhlásenie o poukázaní podielu zaplatenej dane z príjmov, ktoré je súčasťou daňového priznania k dani z príjmov, pri ktorom posledný deň lehoty na podanie tohto daňového priznania podľa osobitného predpisu uplynul 31. marca 2020 a toto daňové priznanie sa v tejto lehote aj podalo, (B) 31. augusta 2020, ak ide o vyhlásenie o poukázaní podielu zaplatenej dane z príjmov uvedené na tlačive podľa osobitného predpisu predloženom správcovi dane do 30.*

apríla 2020, (C) troch mesiacov od konca kalendárneho mesiaca, v ktorom bolo vyhlásenie o poukázaní podielu zaplatenej dane z príjmov podané ako súčasť daňového priznania k dani z príjmov za zdaňovacie obdobie, ktorého posledný deň lehoty na jeho podanie podľa osobitného predpisu uplynie počas obdobia pandémie a v tejto lehote sa daňové priznanie aj podá, okrem vyhlásenia o poukázaní podielu zaplatenej dane z príjmov podľa písmena (A)“.

Podmienky na poukázanie podielu zaplatenej dane z príjmov, ktoré musia oprávnené subjekty splňať, upravuje ustanovenie **§ 50 ods. 6** zákona č. **595/2003 Z. z.** o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o dani z príjmov*“).

Pre získanie komplexného pohľadu na novelou zavedené ustanovenie **§ 22 ods. 5** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti považujeme za potrebné priblížiť aj ustanovenie **§ 22 ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti, v zmysle ktorého: „**Vyhlásenie o poukázaní podielu zaplatenej dane z príjmov daňovníka, ktorému zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane, vykonal ročné zúčtovanie, ktorého lehota na podanie uplynie počas obdobia pandémie, možno podať do konca druhého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie.**“ (**§ 22 ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

Zákonodarca teda zákonom o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti **predĺžil lehotu na podanie vyhlásenia o poukázaní podielu zaplatenej dane** (ďalej len „*vyhlásenie*“), upraveného v zákone o dani z príjmov, a to **do konca druhého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie.**

Rovnako sa zákonom o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti **predĺžila aj lehota zamestnávateľa na vystavenie potvrdenia o zaplatení dane na účely poukázania podielu zaplatenej dane z príjmov**, a to najneskôr do **15. dňa druhého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie (§ 22 ods. 2** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti). Dôvodom na predĺženie uvedených lehôt bola globálna pandémia ochorenia

COVID - 19. Ako je z uvedeného zrejme, predĺženie lehôt sa neviaže na konkrétne určený časový rámec, ale závisí od toho, kedy sa obdobie pandémie skončí.

→ Obdobie pandémie

Obdobím pandémie sa v zmysle ustanovenia **§ 2 ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti rozumie obdobie od **12. marca 2020** keď vláda Slovenskej republiky vyhlásila mimoriadnu situáciu podľa osobitného predpisu v súvislosti s ohrozením verejného zdravia II. stupňa z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným koronovírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky **do konca kalendárneho mesiaca**, v ktorom vláda Slovenskej republiky mimoriadnu situáciu **odvolá**.

→ Nemožnosť dodatočnej úpravy podielu zaplatenej dane

V zmysle nového ustanovenia **§ 22 ods. 6** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti: **„Podiel zaplatenej dane z príjmov poukázaný správcom dane podľa § 22 ods. 5 zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti nemožno upravovať, ak sa dodatočne zistí, že daňová povinnosť daňovníka bola iná.** Ak daňovníkovi vznikne daňový preplatok na dani z príjmov, o rozdiel medzi sumou poukázanou prijímateľovi podielu zaplatenej dane z príjmov a sumou zodpovedajúcou podielu zaplatenej dane z príjmov z upravenej daňovej povinnosti sa daňovníkovi zníži daňový preplatok na dani z príjmov“.

→ Zápočet na budúce preddavky na daň z príjmov

Ďalšou z novelou zavedených zmien je doplnenie ustanovenia **§ 24a** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti o nové odseky **4 až 6**, ktoré znejú: **„Ak zaplatené preddavky na daň z príjmov splatné od začiatku zdaňovacieho obdobia do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom daňovník podal daňové priznanie k dani z príjmov, alebo do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom uplynie lehota na podanie daňového priznania k dani z príjmov podľa osobitného predpisu, ak daňovník do konca tejto lehoty daňové priznanie k dani z príjmov podá, sú vyššie ako vyplývajú z výpočtu podľa daňového priznania k dani z príjmov podaného v období od 1. januára 2020 do skončenia obdobia pandémie, použijú sa na budúce preddavky na daň z príjmov alebo sa na základe**

žiadosti daňovníka vráti. Na postup správcu dane pri vrátení preddavkov na daň z príjmov na základe žiadosti daňovníka podľa prvej vety sa použijú ustanovenia osobitného predpisu s odchýlkami uvedenými v **§ 24a odseku 5** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti.“ (**§ 24a ods. 4** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

„Ak daňovník podal daňové priznanie k dani z príjmov podľa § 24a odseku 4 zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti do 31. marca 2020, správca dane vráti rozdiel v zaplatených preddavkoch na daň z príjmov podľa § 24a ods. 4 zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti, a to v lehote do (A) 30 dní odo dňa podania žiadosti podľa § 24a ods. 4 zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti, ak túto žiadosť daňovník podal po 30. apríli 2020, (B) 31. mája 2020, ak daňovník podal žiadosť podľa § 24a ods. 4 zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti do konca apríla 2020.“ (**§ 24a ods. 5** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

„Rozhodnutie o žiadosti o vrátenie preddavkov na daň z príjmov platených na základe poslednej známej dane z príjmov, ktoré sú vyššie ako vyplývajú z výpočtu podľa daňového priznania k dani z príjmov podaného v období od 1. januára 2020 do skončenia obdobia pandémie, nie je prekážkou opätovného podania žiadosti o vrátenie preddavkov na daň z príjmov.“ (**§ 24a ods. 6** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

Účelom samotného ustanovenia **§ 24a** zákona o mimoriadnych opatreniach je **zmiernenie následkov pandémie umožnením neplatenia preddavkov na daň z príjmov fyzickej osoby, vypočítaných podľa zákona o dani z príjmov a splatných v období pandémie** a rovnako preddavkov na daň z príjmov právnickej osoby vypočítaných podľa zákona o dani z príjmov a splatných v období pandémie, a to za obdobie, ktoré bezprostredne nasleduje po období, v ktorom daňovník vykáže zníženie svojich tržieb najmenej o **40 %**. Základňou pre zistenie poklesu tržieb v príslušnom kalendárnom mesiaci alebo štvrtroku je rovnaké obdobie roka **2019** (**§ 24a ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti).

→ Finančná pomoc na zabezpečenie likvidity malých, stredných a veľkých podnikov

Novela tiež dopĺňa zákon o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti o nové ustanovenie **§ 25a**, ktorého názov je „**Finančná pomoc na zabezpečovanie likvidity malých podnikov, stredných podnikov alebo veľkých podnikov**“.

V zmysle nového ustanovenia **§ 25a** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti: „**Na zabezpečenie likvidity malých podnikov, stredných podnikov alebo veľkých podnikov** (ďalej len „podnik“) **v súvislosti so zmiernením negatívnych následkov pandémie** môžu poskytnúť finančnú pomoc **Exportno-importná banka Slovenskej republiky a fondy spravované spoločnosťou Slovak Investment Holding, a. s.** (ďalej len „poskytovateľ pomoci“). Finančná pomoc sa poskytuje **prostredníctvom bánk a pobočiek zahraničných bánk** (ďalej len „banka“) v súlade s Oznámením Komisie Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 v platnom znení, na základe a za podmienok ustanovených v **§ 25a ods. 2, 3 a 5 až 7** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti a zmluvou medzi poskytovateľom pomoci a bankou.“ (**§ 25a ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

→ Záruky za úver a odpustenie poplatku za záruku za úver

„Finančnú pomoc podľa **§ 25a ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti možno poskytnúť vo forme **(A) záruky** za úver poskytnutý bankou, **(B) odpustenia poplatku** za záruku za úver poskytnutý bankou“ (**§ 25a ods. 2** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti).

„**Záruku za úver poskytnutý bankou na účely podľa § 25a ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti možno poskytnúť, ak pred prvým poskytnutím peňažných prostriedkov pri čerpaní úveru, najneskôr však do 30 dní od uzatvorenia zmluvy o úvere medzi bankou a podnikom, banka spoľahlivo zistí, že **(A)** nejde o podnik, ktorý je osobou, ktorá má na sprostredkovanie zamestnania za úhradu oprávnenie vydané podľa osobitného predpisu, alebo agentúrou dočasného zamestnávania, **(B)** voči podniku neexistuje **(1)**

Sociálna poisťovňa pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie alebo pohľadávky na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie po lehote splatnosti viac ako **90 dní** alebo **(2)** zdravotná poisťovňa pohľadávky na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie po lehote splatnosti viac ako **90 dní**, **(C)** voči podniku nebolo začaté konkurzné konanie alebo reštrukturalizácia a **(D)** podnik spĺňa ďalšie podmienky určené bankou.“ (**§ 25a ods. 3** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

„Na účely preukázania splnenia podmienok podľa **§ 25a ods. 3** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti je podnik povinný predložiť banke požadované doklady.“ (**§ 25a ods. 4** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

„Na záruku za úver poskytnutý bankou sa vzťahujú **§ 313 až 322 a § 762** Obchodného zákonníka a ustanovenia osobitného predpisu.“ (**§ 25a ods. 5** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

„Poplatok za záruku za úver poskytnutý bankou možno podniku odpustiť, ak podnik v období určenom v zmluve o úvere uzavretej medzi bankou a podnikom udrží úroveň zamestnanosti určenú v zmluve o úvere.“ (**§ 25a ods. 6** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

„Ministerstvo financií ručí za záväzky poskytovateľa pomoci vzniknuté z poskytovania záruk za úvery podľa **§ 25a ods. 2 písm. a)** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti bezpodmienečne a neodvolateľne; právne vzťahy medzi ministerstvom financií a poskytovateľom pomoci v súvislosti s takýmto ručením upraví písomná zmluva medzi ministerstvom financií a poskytovateľom pomoci.“ (**§ 25a ods. 7** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti)

Predmetné, novelou zavedené ustanovenie **§ 25a** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti predstavuje právny základ pre poskytovanie štátnej pomoci v podobe záruk a úverov prostredníctvom úverových inštitúcií na zabezpečenie likvidity malých, stredných a veľkých podnikov, ktorá vychádza z Dočasného rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19, schváleného Európskou komisiou (ďalej len „Dočasný rámec“).

Táto finančná pomoc sa bude poskytovať vo forme **záruky za úver a vo forme odpustenia poplatku za záruku**.

Dočasný rámec umožňuje poskytnúť finančnú pomoc v obidvoch formách najneskôr do **31. decembra 2020**.

Komplexné pravidlá poskytovania finančnej pomoci budú upravené v schéme štátnej pomoci tak, ako to vyplýva zo zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov; táto schéma musí byť notifikovaná Európskou komisiou. V schéme štátnej pomoci tak bude upravená aj platnosť schémy v súlade s Dočasným rámcom. Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) bude ručiť ex lege za záväzky poskytovateľov pomoci vzniknuté z poskytovania záruk za úvery. Právne vzťahy medzi ministerstvom financií a poskytovateľom pomoci v súvislosti s takýmto ručením upraví písomná zmluva medzi ministerstvom financií a poskytovateľom pomoci, pričom sa primerane použijú ustanovenia **§ 303** a nasl. zákona 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Ďalšou, novelou zavedenou zmenou je vypustenie slovného spojenia „**alebo pobočka zahraničnej banky**“ z ustanovení **§ 30b ods. 1 a § 30j ods. 1 a 2** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti. Uvedená zmena predstavuje legislatívno - technickú úpravu z dôvodu zavedenia spoločnej legálnej skratky „**banka**“ pre pojmy „banka a pobočka zahraničnej banky“ v ustanovení **§ 25a ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti.

Poslednou zmenou, ktorú prináša novela do zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti, je úprava ustanovenia **§ 35 ods. 1 a 2** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti.

V zmysle pôvodného znenia predmetných ustanovení: „*Počas obdobia pandémie sa konania o uložení odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny, ktoré začali pred obdobím pandémie, prerušujú; právne účinky úkonov vykonaných do dňa účinnosti tohto zákona zostávajú zachované. Konania o uložení odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny, ktoré boli prerušené pred začatím obdobia pandémie, zostávajú prerušené až do skončenia obdobia pandémie, a to aj, ak počas obdobia pandémie pominuli dôvody, pre ktoré sa konanie prerušilo.*“ (**§ 35 ods. 1** zákona

o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti, v znení účinnom do **19. mája 2020**)

„*Ak konania o uložení odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny začnú počas obdobia pandémie, konania sa prerušujú odo dňa nasledujúceho po dni začatia takéhoto konania.*“ (**§ 35 ods. 2** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti, v znení účinnom do **19. mája 2020**)

Novela mení citované ustanovenia nasledovne:

„*Počas obdobia pandémie sa konania o uložení odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny, ktoré začali pred obdobím pandémie, prerušujú; právne účinky úkonov vykonaných do dňa účinnosti tohto zákona zostávajú zachované. Ak sa obdobie pandémie neskončí do 20. mája 2020, v konaniach podľa prvej vety sa pokračuje od 21. mája 2020. V konaniach o uložení odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny, ktoré sa prerušili pred začatím obdobia pandémie a prerušenie trvalo ku dňu začatia obdobia pandémie, sa pokračuje od 21. mája 2020, ak netrávajú dôvody, pre ktoré sa takéto konanie prerušilo.*“ (**§ 35 ods. 1** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v znení účinnom od **20. mája 2020**)

„*Ak konania o uložení odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny začnú počas obdobia pandémie, konania sa prerušujú odo dňa nasledujúceho po dni začatia takéhoto konania a zostávajú prerušené do 20. mája 2020.*“ (**§ 35 ods. 2** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti, v znení účinnom od **20. mája 2020**)

Novela uvedenými zmenami ustanovení **§ 35 ods. 1 a 2** zákona o mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti reaguje na vykonané opatrenia a ich **postupné uvoľňovanie, ktoré umožňujú správnym orgánom pokračovanie v prerušených konaniach**. Zákonodarca navrhol pokračovať v prerušených konaniach o uložení odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny v dopredu ustanovenom termíne, čím sa umožní pripraviť správne orgány na pokračovanie v prerušených konaniach o uložení sankcií za porušenie finančnej disciplíny.

Novela nadobudla účinnosť dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda dňa **20. mája 2020**.

ZMENY V PRÍSPEVKOCH Z EURÓPSKÝCH ŠTRUKTURÁLNYCH FONDŮV

Dňa **14. mája 2020** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **128/2020 Z. z.** (ďalej len „**novela**“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **292/2014 Z. z.** o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o príspevku**“) a ktorým sa dopĺňa zákon č. **528/2008 Z. z.** o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o pomoci a podpore**“).

→ Účel novely

Novela sa snaží reagovať na situáciu, ktorá nastala v spoločnosti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby Covid-19 vo vzťahu k implementácii pomoci a podpory poskytovanej z fondov v programovom období 2007-2013 v zmysle zákona o pomoci a podpore a k implementácii príspevku poskytovanému z európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 - 2020 v zmysle zákona o príspevku.

Cieľom dočasných opatrení je podľa dôvodovej správy **umožniť poskytovateľom, prijímateľom aj ostatným subjektom participujúcim na implementácii poskytovania pomoci, podpory a príspevku z fondov Európskej únie flexibilnejšie sa prispôbiť zmenám, ktoré vo vzťahu k pandémie v spoločnosti nastali**, tak, aby bola v čo najväčšej možnej miere zabezpečená plynulosť čerpania finančných prostriedkov už zazmluvnených projektov, aby boli zjednodušené existujúce procesy a zároveň sa umožnilo poskytovateľom operatívne reagovať na požiadavky súvisiace s presmerovaním finančných prostriedkov vo vzťahu k už vyhláseným, prípadne pripravovaným výzvam.

Novela dopĺňa do zákona o príspevku nové ustanovenie **§ 3 ods. 2, písm. d)** v zmysle ktorého: „*Na účely tohto zákona sa užívateľom rozumie osoba, ktorej prijímateľ alebo partner poskytuje finančné prostriedky z príspevku za podmienok určených vo výzve alebo vo vyzvaní pre národný projekt na základe predchádzajúceho súhlasu poskytovateľa a v súlade so zmluvou uzavretou*

medzi prijímateľom a užívateľom alebo partnerom a užívateľom; pri projektoch financovaných z Európskeho sociálneho fondu môže byť zmluva nahradená iným obdobným právnym vzťahom medzi prijímateľom a užívateľom alebo partnerom a užívateľom“.

Predmetné ustanovenie zákona o príspevku bolo doplnené práve o **zvýraznenú** časť. Uvedené opatrenie umožňuje poskytovanie finančných prostriedkov pri projektoch financovaných z Európskeho sociálneho fondu nielen na základe zmluvy ale aj iného vhodného obdobného vzťahu medzi prijímateľom a užívateľom alebo partnerom a užívateľom, napríklad na základe rozhodnutia, a podobne. Predmetné opatrenie má zjednodušiť realizáciu dotknutých projektov.

→ Nové ustanovenia zákona o príspevku

Novela okrem iného vkladá do **zákona o príspevku** aj nové ustanovenia **§ 56** („**Osobitné procesné ustanovenia v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 a v období na prekonanie ich následkov**“), **§ 57** („**Postup pri poskytovaní príspevku v čase krízovej situácie**“), **§ 58** („**Osobitné postupy pri poskytovaní príspevku v čase krízovej situácie**“), **§ 59** („**Zmena zmluvy v čase krízovej situácie**“), **§ 60** („**Dohoda o splátkach a dohoda o odklade plnenia v čase krízovej situácie**“), **§ 61** („**Prechodné ustanovenia v čase krízovej situácie**“).

Cieľom tohto príspevku nie je doslovná reprodukcia všetkých novelou zavedených ustanovení, preto vyberáme tie najdôležitejšie z nich.

V zmysle ustanovenia **§ 56 ods. 1 a 2** zákona o príspevku: „*V čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 a v období šiestich mesiacov nasledujúcich po ich odvolaní (ďalej len „krízová situácia“)* sa zasadnutia Rady centrálného koordinačného orgánu, osobitnej komisie, monitorovacieho výboru alebo ním zriadenej komisie (ďalej ako „**kolektívny orgán**“) môžu uskutočňovať prostredníctvom videokonferencie alebo inými prostriedkami informačnej a komunikačnej

technológie. Kolektívny orgán je uznášaniaschopný, ak sa jeho zasadnutia preukázateľne zúčastnia členovia v potrebnom počte podľa jeho štatútu alebo rokovacieho poriadku. Návrh uznesenia je schválený, ak zaň preukázateľne hlasuje potrebná väčšina členov podľa štatútu alebo rokovacieho poriadku. Hlasuje sa verejne. Zo zasadnutia sa vyhotovuje záznam; zápisnica sa nevyhotovuje. Ak je to potrebné, zo zasadnutia sa vyhotoví zoznam schválených uznesení, ktorý podpisuje predseda kolektívneho orgánu alebo ním poverený člen“ (§ 56 ods. 1 zákona o príspevku).

„V čase krízovej situácie členovia kolektívneho orgánu môžu prijímať rozhodnutia aj mimo zasadnutia kolektívneho orgánu. Návrh uznesenia predkladá členom na vyjadrenie predseda kolektívneho orgánu alebo ním poverený člen, spolu s oznámením lehoty na písomné vyjadrenie, v ktorej ho členovia zasielajú na adresu uvedenú predsedom kolektívneho orgánu alebo ním povereným členom. Predseda kolektívneho orgánu bezodkladne oznámi výsledok hlasovania jednotlivým členom. Väčšina sa počíta z celkového počtu hlasov prislúchajúcich všetkým členom kolektívneho orgánu“ (§ 56 ods. 2 zákona o príspevku).

Základným cieľom ustanovenia § 56 zákona o príspevku je stanoviť časovú pôsobnosť pre osobitné postupy a podmienky poskytovania príspevku podľa tohto zákona a taktiež zadefinovať pojem krízová situácia, ktorá sa následne uplatňuje v celom znení osobitných procesných ustanovení a prechodných ustanovení. Novela ďalej v ustanovení § 56 zákona o príspevku zavádza **možnosť rozhodovania kolektívnych orgánov bez toho, aby bolo potrebné túto úpravu transponovať do ich štatútov alebo rokovacích poriadkov**, v ktorých táto úprava neexistuje buď vôbec, alebo len v obmedzenej miere. Konkrétne sa v zmysle novely jedná o zasadnutie a následne rozhodovanie prostredníctvom využitia elektronických prostriedkov a rozhodovanie mimo zasadnutia.

Podľa nového ustanovenia § 57 ods. 1,2,3 a 8 zákona o príspevku: „Poskytovateľ môže výzvu s určeným dátumom uzavretia zmeniť do vydania prvého rozhodnutia o žiadosti. Poskytovateľ môže výzvu s uzavretím na základe skutočností zmeniť do vydania prvého rozhodnutia od aktuálne posudzovaného časového obdobia výzvy s účinnosťou aj na všetky nasledujúce posudzované

časové obdobia; výzva sa vo vzťahu k skôr posudzovaným časovým obdobiam považuje za nezmenenú. Poskytovateľ nesmie zmenou výzvy zúžiť rozsah podmienok poskytnutia príspevku podľa § 17 ods. 3 písm. a) a ods. 4 písm. a) zákona o príspevku.“ (§ 57 ods. 1 zákona o príspevku).

„Poskytovateľ umožní žiadateľovi doplniť alebo zmeniť žiadosť podanú do termínu zmeny výzvy, ak ide o takú zmenu výzvy, ktorou môže byť skôr podaná žiadosť dotknutá; poskytovateľ písomne informuje žiadateľa a určí primeranú lehotu na doplnenie alebo zmenu žiadosti. Rozhodnutie podľa tohto zákona vydané na základe výzvy s uzavretím na základe skutočností, ktorá bola zmenená podľa § 57 ods. 1 zákona o príspevku, zmenou výzvy nie je dotknuté.“ (§ 57 ods. 2 zákona o príspevku)

„Poskytovateľ môže výzvu zrušiť. Rozhodnutie podľa tohto zákona vydané na základe výzvy, ktorá bola zrušená, je zrušením výzvy nedotknuté. Poskytovateľ predloženú žiadosť podanú do zrušenia výzvy, o ktorej nebolo rozhodnuté podľa § 57 ods. 7 alebo ods. 8 alebo podľa § 19 alebo § 20 zákona o príspevku, žiadateľovi vráti alebo o žiadosti rozhodne.“ (§ 57 ods. 3 zákona o príspevku)

„Poskytovateľ môže zastaviť konanie o žiadosti, ak sú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti a žiadateľ tieto pochybnosti neodstránil v určenej lehote, hoci bol o možnosti zastavenia konania poučený; ustanovenie § 20 ods. 1 písm. d) zákona o príspevku sa nepoužije. Ustanovenie § 19 ods. 5 zákona o príspevku sa použije primerane.“ (§ 57 ods. 8 zákona o príspevku)

Z vybraných ustanovení zákona o príspevku vyplýva, že **novelou sa rozširujú možnosti poskytovateľa reagovať na potreby implementácie alebo potreby hospodárstva zmenou výzvy akýmkoľvek spôsobom**, bez doterajšieho obmedzenia len na nepodstatnú zmenu podmienok poskytnutia príspevku a v akomkoľvek rozsahu, t. j. bez nutnosti zrušiť výzvu. Novela tak umožňuje zmeniť prebiehajúcu ako aj už uzavretú výzvu (či už na základe uplynutia času alebo inej skutočnosti). Zmena otvorenej výzvy je jedine obmedzená jej aplikáciou na aktuálne posudzované hodnotiace kolo alebo kolá (posudzované časové obdobie) v rámci predmetnej výzvy, v ktorom ešte nebolo vydané rozhodnutie o žiadosti predloženej v rámci daného hodnotiaceho kola, a na všetky nasledujúce hodnotiace kolá.

Dôvod zastavenia konania o žiadosti je novelou stanovený ako fakultatívny, a to za podmienky, že žiadateľ bol vo výzve na doplnenie žiadosti o možnosti zastavenia konania poučený.

Cieľom ďalšieho nového ustanovenia **§ 58** zákona o príspevku je zavedenie novej možnosti pre poskytovateľa flexibilne reagovať na spoločenské potreby, mimoriadnu situáciu a potreby implementácie úpravou existujúceho národného projektu.

Práve národný projekt ako osobitný spôsob implementácie európskych investičných a štrukturálnych fondov (ďalej len „EŠIF“) a nástroj realizácie národnej politiky môže predstavovať efektívny nástroj včasnej reakcie na potreby cieľových skupín. **V zmysle novelizovaného ustanovenia § 58 zákona o príspevku je možné meniť vyzvanie aktuálne otvorené aj uzavreté, t. j. aj v prípade, ak už je národný projekt v realizácii.** Bude možné meniť vyzvanie akýmkoľvek spôsobom, teda napr. rozšíriť jednotlivé podmienky poskytnutia príspevku, nebude však možná zmena podmienok poskytnutia príspevku vzťahujúcich sa k subjektom, ktoré realizujú projekt, t. j. oprávnenosť žiadateľa a partnera.

Ďalším novým ustanovením zákona o príspevku je ustanovenie **§ 59**, v zmysle ktorého: **„Zmluvu podľa § 25 zákona o príspevku možno zmeniť oznámením poskytovateľa zaslaným prijímateľovi v elektronickej podobe.** Zmluva sa mení v rozsahu, v akom podľa oznámenia poskytovateľa bola prevzatá zmena zmluvy zverejnená orgánmi podieľajúcimi sa na poskytovaní príspevku podľa § 6 alebo § 9 zákona o príspevku. Zmena zmluvy je účinná odoslaním oznámenia poskytovateľa prijímateľovi prostredníctvom informačného monitorovacieho systému podľa § 49 zákona o príspevku, prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy podľa osobitného predpisu alebo odoslaním oznámenia na elektronickú adresu prijímateľa podľa obsahu projektového spisu.“ (§ 59 ods. 1 zákona o príspevku)

Novela predmetným ustanovením reaguje na potrebu **vyriešenia čo najjednoduchšieho postupu pri hromadnej zmene zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku** (ďalej len „NFP“) v situácii, kedy je potrebné, vhodné a správne rýchlo preniesť do implementačnej praxe zmeny existujúcich postupov alebo zaviesť nové postupy v prospech

implementácie projektov, čerpania finančných prostriedkov a dosahovania účelu a cieľu projektov, operačných programov a samotnej partnerskej dohody, to všetko bez negatívneho vplyvu na samotných prijímateľov a partnerov. Ustanovením sa riešia len hromadné aktualizácie zmeny, t. j. individuálne zmeny zmluvy na základe okolností v konkrétnom projekte nie sú týmto ustanovením dotknuté a naďalej sa riešia spôsobom uvedeným v článku 6 zmluvy o poskytnutí NFP, ktorý zostáva v nezmenenom stave, resp. v aktuálnych usmerneniach Centrálného koordinačného orgánu pre obdobie mimoriadnej situácie, prípadne núdzového stavu.

→ Dohoda o splátkach a dohoda o odklade plnenia v čase krízovej situácie

Novela zavádza vložением nového ustanovenia **§ 60** zákona o príspevku možnosť uzavrieť **dohodu o splátkach a dohodu o odklade plnenia v čase krízovej situácie.**

V zmysle ustanovenia **§ 60 ods. 1** zákona o príspevku: *„Poskytovateľ môže na písomné požiadanie prijímateľa uzavrieť s prijímateľom dohodu podľa § 45 zákona o príspevku a dohodnúť v nej (A) splátky na dobu najviac päť rokov, (B) splátky na dobu najviac päť rokov s odkladom prvej splátky na dobu najviac dvoch rokov alebo (C) odklad plnenia na dobu najviac troch rokov“.*

Ustanovenie **§ 60** zákona o príspevku ustanovuje možnosť uzatvorenia dohôd o splátkach a dohôd o odklade plnenia na dlhšiu dobu ako doteraz (**3 roky** pre dohodu o splátkach predĺžené na **5 rokov** a **1 rok** pre dohodu o odklade plnenia predĺžený na **3 roky**).

Zároveň sa **zavádza možnosť kombinácie odkladu a splátok, tzn. odklad na dva roky a následne trojročné splácanie.** Ustanovenie **§ 60 ods. 2** zákona o príspevku umožňuje tiež **predĺženie dohôd uzatvorených pred mimoriadnou situáciou spojenou s COVID-19.** Podmienkami predĺženia je písomná žiadosť zo strany prijímateľa v listinnej alebo elektronickej podobe, v ktorej zároveň prijímateľ uvedie dobu, o ktorú chce existujúcu dohodu predĺžiť v rámci maximálnej doby podľa ustanovenia **§ 60 ods. 2** zákona o príspevku.

Novela nakoniec do zákona o príspevku vkladá aj nové ustanovenie **§ 61**, v zmysle ktorého: **„Právne účinky úkonov vykonaných v čase krízovej situácie zostávajú zachované v celom rozsahu**

aj po jej skončení.“ (§ 60 ods. 1 zákona o príspevku)

„Konanie podľa tohto zákona začaté a právoplatne neskončené v čase krízovej situácie sa dokončí podľa ustanovení účinných v čase krízovej situácie. Konanie podľa tohto zákona začaté pred vyhlásením krízovej situácie a právoplatne neskončené ku dňu vyhlásenia krízovej situácie sa dokončí podľa ustanovení účinných v čase krízovej situácie. Postup podľa predchádzajúcej vety sa neuplatní na zastavenie konania z dôvodov podľa § 20 ods. 1 písm. d) zákona o príspevku, ak rozhodná skutočnosť nastala pred vyhlásením krízovej situácie.“ (§ 60 ods. 2 zákona o príspevku)

→ Zákon o pomoci a podpore

Novela okrem zákona o príspevku mení a dopĺňa aj **zákon o pomoci a podpore**, do ktorého vkladá nové ustanovenia **§ 46ah („Dohoda o splátkach a dohoda o odklade plnenia v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 a v období na prekonanie ich následkov“)**, **§ 46ai („Zmeny zmluvy v čase krízovej situácie“)** a **§ 46aj („Prechodné ustanovenia v čase krízovej situácie“)**.

V zmysle ustanovenia **§ 46ah ods. 1** zákona o pomoci a podpore: *„Poskytovateľ môže v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 a v období šiestich mesiacov nasledujúcich po ich dovolaní (ďalej len „krízová situácia“) na písomné požiadanie prijímateľa uzavrieť s prijímateľom dohodu podľa § 28a zákona o pomoci a podpore a dohodnúť v nej (A) splátky na dobu najviac päť rokov, (B) splátky na dobu najviac päť rokov s odkladom prvej splátky na dobu najviac dvoch rokov alebo (C) odklad plnenia na dobu najviac troch rokov“.*

Uvedené ustanovenie okrem iného zavádza podobne ako pri zákone o príspevku aj **možnosť uzatvorenia dohôd o splátkach a dohôd o odklade plnenia na dlhšiu dobu ako doteraz (3 roky pre dohodu o splátkach predĺženú na 5 rokov a 1 rok pre dohodu o odklade plnenia predĺženú na 3 roky)**. Zároveň sa zavádza možnosť kombinácie odkladu a splátok, tzn. odklad na dva roky a následne trojročné splácanie. Ustanovenie **§ 46ah**

ods. 2 zákona o pomoci a podpore umožňuje tiež predĺženie dohôd uzatvorených pred mimoriadnou situáciou spojenou s COVID-19. Podmienkami predĺženia je písomná žiadosť zo strany prijímateľa v listinnej alebo elektronickej podobe, v ktorej zároveň prijímateľ uvedie dobu, o ktorú chce existujúcu dohodu predĺžiť v rámci maximálnej doby podľa ustanovenia **§ 46ah ods. 2** zákona o pomoci a podpore.

Nové ustanovenie **§ 46ai** zákona o pomoci a podpore znie: *„Zmluvu podľa § 15 zákona o pomoci a podpore možno v čase krízovej situácie zmeniť oznámením poskytovateľa zaslaným prijímateľovi v elektronickej podobe. Zmluva sa mení v rozsahu, v akom podľa oznámenia poskytovateľa bola prevzatá zmena zmluvy zverejnená orgánmi podieľajúcimi sa na poskytovaní príspevku podľa § 6 alebo § 9 zákona o pomoci a podpore. Zmena zmluvy je účinná odoslaním oznámenia poskytovateľa na elektronickú adresu prijímateľa podľa obsahu projektového spisu alebo odoslaním prijímateľovi prostredníctvom informačného monitorovacieho systému podľa § 31 zákona o pomoci a podpore.“ (§ 46ai ods. 1 zákona o pomoci a podpore)*

„Ak prijímateľ so zmenou zmluvy podľa § 46ai ods. 1 zákona o pomoci a podpore nesúhlasí, môže do 10 dní od doručenia oznámenia podľa § 46ai ods. 1 zákona o pomoci a podpore, najneskôr do jedného mesiaca od odoslania oznámenia podľa § 46ai ods. 1 zákona o pomoci a podpore, od zmluvy odstúpiť.“ (§ 46ai ods. 2 zákona o pomoci a podpore)

„Zmena zmluvy vykonaná spôsobom a v rozsahu podľa § 46ai ods. 1 zákona o pomoci a podpore sa považuje za zverejnenú podľa osobitného predpisu pre každú zmluvu dňom zverejnenia zmeny zmluvy orgánmi podľa § 46ai ods. 1 zákona o pomoci a podpore.“ (§ 46ai ods. 3 zákona o pomoci a podpore)

Na záver prináša novela aj nové ustanovenie **§ 46aj** zákona o pomoci a podpore, v zmysle ktorého: *„Právne účinky úkonov vykonaných v čase krízovej situácie zostávajú zachované v celom rozsahu aj po jej skončení“.*

Novela nadobudla **účinnosť dňom vyhlásenia** v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda **21. mája 2020**.

OPATRENIA V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V ČASE MIMORIADNEJ SITUÁCIE

Dňa **07. mája 2020** prijala vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) Nariadenie vlády č. **116/2020** Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych služieb v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu v súvislosti s ochorením COVID-19 (ďalej len „nariadenie“).

Mimoriadna situácia, ktorej legálna definícia je obsiahnutá v ustanovení **§ 3 ods. 1** zákona č. **42/1994** Zb. o civilnej ochrane ľudstva v znení neskorších predpisov, bola na Slovensku vyhlásená dňa **11. marca 2020**. Pojmy núdzový stav a výnimočný stav sú zakotvené v ustanoveniach **čl. 4 a 5** ústavného zákona č. **227/2002** Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Núdzový stav bol vládou vyhlásený dňa **16. marca 2020**, pričom následne dochádzalo k jeho postupnému rozširovaniu.

Pojmy núdzový stav a mimoriadna situácia a ich celkovú právnu úpravu sme Vám vysvetlili v [predošlom riadnom vydaní nášho bulletinu](#).

→ Úprava práv prijímateľa sociálnej služby

V čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 (ďalej len „mimoriadna situácia“) **(A)** sa neuplatňuje **právo prijímateľa sociálnej služby** v zariadení sociálnych služieb (ďalej len „zariadenie“) **na utvorenie podmienok na zabezpečenie osobného kontaktu s osobou**, ktorú si sám určí, podľa **§ 6 ods. 3 písm. a)** zákona č. č. **448/2008** Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. **455/1991** Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. **89/2020** Z. z. (ďalej len „zákon“), **(B)** sa neuplatňuje povinnosť obce a vyššieho územného celku **poskytnúť pobytovú formu sociálnej služby** v zariadení uvedenom v **§ 34 až 39** zákona alebo zabezpečiť **poskytovanie tejto sociálnej služby** podľa **§ 8 ods. 1 až 3** zákona; to neplatí, ak fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pobytovú formu sociálnej služby v zariadení uvedenom v **§ 34 až 39** zákona, spĺňa podmienku podľa **§ 8 ods. 6** zákona a **(1)** bezprostredne pred začatím poskytovania tejto sociálnej služby jej bola poskytovaná sociálna

služba v zariadení podľa **§ 104a ods. 4** zákona najmenej po dobu **štrnástich dní** alebo sa jej poskytovala ústavná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení a absolvovala počas tohto pobytu alebo tejto ústavnej zdravotnej starostlivosti testovanie na ochorenie COVID-19 s negatívnym výsledkom, alebo **(2)** vybrala si poskytovateľa sociálnej služby podľa **§ 104a ods. 3** zákona; prijímateľ sociálnej služby sa najmenej po dobu **štrnástich dní** umiestni v obytnej miestnosti vytvorenej na účel preventívneho oddelenia od ostatných prijímateľov sociálnej služby a absolvuje testovanie na ochorenie COVID-19, **(C)** sa **neuplatňuje povinnosť** neverejného poskytovateľa sociálnej služby podľa **§ 8 ods. 9** zákona; to neplatí, ak fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pobytovú formu sociálnej služby v zariadení uvedenom v **§ 34 až 39** zákona, spĺňa podmienky podľa písmena (B), **(D)** poskytovateľ pobytovej formy sociálnej služby v zariadení uvedenom v **§ 34 až 39** zákona **nemôže prijať** do zariadenia fyzickú osobu, ak nie sú splnené podmienky podľa písmena (B), **(E)** lehota podľa **§ 68 ods. 1 písm. f) a g) a § 68 ods. 2 písm. a) a f)** zákona neplynie, **(F)** týždenná pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa **poskytuje aj počas soboty, nedele, štátneho sviatku a ďalšieho dňa pracovného pokoja**, ak sa prijímateľ sociálnej služby a poskytovateľ sociálnej služby nedohodnú na jej prerušení počas obdobia trvania mimoriadnej situácie (**§ 1 ods. 1** nariadenia).

V čase mimoriadnej situácie a v období do konca kalendárneho mesiaca bezprostredne nasledujúceho po mesiaci, v ktorom skončila mimoriadna situácia, sa **(A)** **neuplatňuje povinnosť** poskytovateľa sociálnej služby uvedenej v **§ 26, 27 a 29 zákona dodržiavať maximálny počet prijímateľov sociálnej služby** na jedného svojho zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov podľa **§ 9 ods. 4** zákona, **(B)** ubytovanie v nocľahárni **môže poskytovať počas celého dňa**, **(C)** neuplatňuje **§ 68 ods. 1 písm. c)** zákona, ak dôvodom na neplnenie finančných podmienok na poskytovanie sociálnej služby je mimoriadna situácia (**§ 1 ods. 2** nariadenia).

Najdôležitejšími zmenami, vyplývajúcimi z uvedeného ustanovenia **§ 1 ods. 1** nariadenia sú

zmeny zákona, spočívajúce napríklad v tom, že v čase mimoriadnej situácie, núdzového stav alebo výnimočného stavu v súvislosti s ochorením COVID-19 (ďalej len „mimoriadna situácia“) **(1)** si prijímateľ sociálnych služieb v sociálnom zariadení **nemôže uplatňovať právo** na utvorenie podmienok na zabezpečenie osobného kontaktu, telefonického kontaktu, písomného kontaktu alebo elektronického kontaktu s osobou, ktorú si sám určí, najmä na účel ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, nadväzovania a udržiavania sociálnych väzieb s rodinou a komunitou a udržiavania partnerských vzťahov (**§ 6 ods. 3, písm. a)** zákona), **(2)** obec, vyšší územný celok ani neverejný poskytovateľ sociálnych služieb nie sú povinní poskytovať pobytovú formu sociálnych služieb v zariadení podporovaného bývania, zariadení pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby, rehabilitačnom stredisku, domove sociálnych služieb alebo špecializovanom zariadení; nariadenie však upravuje výnimku z uvedeného, a to v ustanovení **§ 1 ods. 1, písm. b), body 1 a 2** nariadenia, **(3)** neplynú niektoré lehoty v zmysle ustanovení **§ 68 ods. 1 písm. f) a g) a § 68 ods. 2, písm. a) a f)** zákona, **(4)** týždenná pobytová forma sociálnej služby sa **uplatňuje** aj v sobotu, nedeľu, štátny sviatok a deň pracovného pokoja a podobne.

Ustanovenie **§ 1 ods. 2** nariadenia zas ustanovuje, že v čase mimoriadnej situácie sa **neuplatňuje** povinnosť poskytovateľa sociálnej služby (útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania) na **maximálny** počet prijímateľov a na **minimálny** podiel odborných zamestnancov pri poskytovaní sociálnych služieb. Taktiež v zmysle ustanovenia **§ 1 ods. 2, písm. b)** nariadenia platí, že služby nocľahárni sa môžu poskytovať počas celého dňa a podobne.

→ Výnimka zo zákazu poskytovať opatrovateľskú službu osobe s nariadenou karanténou

V čase mimoriadnej situácie sa ustanovenie **§ 41 ods. 3 písm. d)** zákona „opatrovateľskú službu nemožno poskytnúť fyzickej osobe, ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou“ - **§ 41 ods. 3, písm. d)** zákona **neuplatňuje, ak (A)** domáca opatrovateľská služba má byť poskytovaná fyzickej osobe, ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy ochorením COVID-19 alebo z dôvodu ochorenia COVID-19, a neposkytnutím domácej opatrovateľskej služby by bol ohrozený

život alebo zdravie tejto fyzickej osoby a **(B)** pri poskytovaní domácej opatrovateľskej služby sú splnené podmienky na predchádzanie šírenia ochorenia COVID-19 vrátane vybavenosti opatrovateľa osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami (**§ 2 ods. 1** nariadenia).

Pri poskytovaní domácej opatrovateľskej služby podľa **§ 2 ods. 1** nariadenia dohodne prijímateľ sociálnej služby s poskytovateľom sociálnej služby rozsah poskytovaných úkonov v zmluve o poskytovaní sociálnej služby tak, aby sa minimalizovalo riziko ohrozenia života alebo zdravia prijímateľa sociálnej služby a opatrovateľa (**§ 2 ods. 2** nariadenia).

→ Finančný príspevok

V čase mimoriadnej situácie a v období do konca kalendárneho mesiaca bezprostredne nasledujúceho po mesiaci, v ktorom skončila mimoriadna situácia, sa **finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby podľa § 77** zákona poskytuje neverejnému poskytovateľovi **(A)** ambulantnej formy sociálnej služby v zariadení uvedenom v **§ 34 až 40** zákona (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie a denný stacionár) v plnej výške aj vtedy, ak sa táto sociálna služba neposkytuje z dôvodu mimoriadnej situácie a tento neverejný poskytovateľ sociálnej služby prostredníctvom svojich zamestnancov poskytuje sociálnu službu v domácom prostredí prijímateľa sociálnej služby alebo poskytuje týmito zamestnancami sociálne poradenstvo, pomoc pri zabezpečovaní nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb alebo pomoc pri nevyhnutných úkonoch sebaobsluhy fyzickým osobám, ktoré dovŕšili vek potrebný na nárok na starobný dôchodok, a fyzickým osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, **(B)** pobytovej formy sociálnej služby v plnej výške aj vtedy, ak sa táto sociálna služba neposkytuje z dôvodu neprítomnosti prijímateľa sociálnej služby viac ako **30** po sebe nasledujúcich dní (**§ 4 ods. 1** nariadenia).

Na účel určenia výšky finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby podľa **§ 4 ods. 1** nariadenia sa použije počet prijímateľov sociálnej služby, ktorým sa ku dňu vyhlásenia mimoriadnej situácie poskytovala sociálna služba neverejným poskytovateľom sociálnej služby s

finančnou podporou na základe uzatvorenej zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby (§ 4 ods. 2 nariadenia).

Nariadenie prináša aj viacero prakticko - technických modifikácií.

Napríklad v zmysle ustanovenia § 3 nariadenia sa **doklady o výške príjmu (§ 72 ods. 5 zákona) a potvrdenie o príjme (§ 74 ods. 3, písm. e) zákona) môžu v čase mimoriadnej situácie nahradit' čestným vyhlásením.**

→ Postavenie opatrovateľa

Nariadenie ďalej v ustanovení § 6 upravuje postavenie opatrovateľov.

Opatrovateľ je v čase mimoriadnej situácie aj fyzická osoba, ktorá absolvovala zaškolenie na vykonávanie pracovnej činnosti opatrovateľa pri poskytovaní sociálnej služby - zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár a opatrovateľská služba.

Vecný a časový rozsah zaškolenia určí poskytovateľ sociálnej služby v závislosti od úkonov, ktoré bude opatrovateľ poskytovať.

Nariadenie tiež uvádza, že ustanovenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a ustanovenia zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, ktoré nie sú v súlade s nariadením, sa neuplatňujú.

→ Odpustenie lehôt

Na záver sa nariadenie venuje problematika odpúšťania zmeškaných lehôt.

Správny orgán odpustí zmeškanie lehoty, ktorá uplynula v čase mimoriadnej situácie do účinnosti tohto nariadenia vlády, ak bol zmeškaný úkon vykonaný do 30 dní od skončenia mimoriadnej situácie.

Správny orgán odpustí zmeškanie lehoty, ktorá uplynula v čase mimoriadnej situácie do účinnosti tohto nariadenia vlády z dôvodu objektívnej prekážky spočívajúcej v dôsledkoch mimoriadnej situácie, ak bol zmeškaný úkon vykonaný do **30 dní** od odstránenia tejto prekážky, najneskôr do konca kalendárneho mesiaca bezprostredne nasledujúceho po mesiaci, v ktorom skončí mimoriadna situácia.

Nariadenie nadobudlo účinnosť dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda **08. mája 2020**.

OPATRENIA NA ZABEZPEČENIE VÝKONU SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY V ČASE MIMORIADNEJ SITUÁCIE

Dňa **07. mája 2020** prijala vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) Nariadenie vlády č. **115/2020** Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o niektorých opatreniach na zabezpečenie výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 (ďalej len „nariadenie“).

Nariadenie ustanovuje na obdobie v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 (ďalej len „mimoriadna situácia“) a na ďalšie obdobie bezprostredne

nasledujúce po skončení mimoriadnej situácie **niektoré opatrenia na zabezpečenie výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.**

Prvou zmenou, ktorú nariadenie prináša je zmena, týkajúca sa **plynutia lehôt.**

V zmysle ustanovenia § 2 nariadenia totiž v čase mimoriadnej situácie lehota podľa § 14 ods. 2, § 35 ods. 5 písm. d), § 40 ods. 1, § 41 ods. 2 písm. e), § 49 ods. 3, § 51 ods. 6 a § 70 ods. 3 zákona č. **305/2005** Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení zákona č. **89/2020** Z. z. (ďalej len „zákon“) **neplynie**.

Konkrétne ide napr. o **lehotu na pravidelné vyhodnocovanie plnenia účelu výchovného opatrenia - § 14 ods. 2** zákona, lehotu na **vykonanie odbornej metódy** podľa § 11 ods. 3, písm. b) bodu 5 zákona - upravená v **§ 49 ods. 3** zákona a podobne.

→ Spôsobilosť záujemcu o zamestnanie

Nariadenie sa ďalej v ustanovení **§ 3** venuje aj preukazovaniu psychickej spôsobilosti záujemcu o zamestnanie.

Psychickú spôsobilosť záujemcu o zamestnanie podľa **§ 58 ods. 2 písm. a)** zákona možno v čase mimoriadnej situácie **preukázať predbežným psychologickým posudkom** vydaným na základe predbežného psychologického vyšetrenia psychológom podľa **§ 58 ods. 4 písm. b)** zákona, ktoré možno vykonať aj **dištančnou** formou. Súčasťou predbežného psychologického posudku je doba jeho platnosti. Predbežný psychologický posudok platí najdlhšie tri mesiace od skončenia mimoriadnej situácie.

→ Zmena štruktúry centra a podmienky pre vykonávanie opatrení pobytovou formou v centre v rozsahu nevyhnutnom na ochranu zdravia detí a plnoletých fyzických osôb

Nariadenie okrem iného upravuje tiež **zmenu štruktúry centra a podmienky pre vykonávanie opatrení pobytovou formou v centre v rozsahu nevyhnutnom na ochranu zdravia detí a plnoletých fyzických osôb**.

V čase mimoriadnej situácie je možné v rozsahu nevyhnutnom na ochranu zdravia detí a plnoletých fyzických osôb (A) vytvoriť v centre podmienky na dočasné umiestnenie detí z dôvodu predchádzania šíreniu ochorenia COVID-19 (ďalej len „preventívna karanténa“) v osobitnej organizačnej súčasti centra, a to v dočasnej preventívno-karanténnej skupine, **(B)** na nevyhnutne potrebný čas umiestniť dieťa staršie ako **tri roky** veku, ktoré má byť prijaté do centra na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, uložení výchovného opatrenia alebo nariadení ústavnej starostlivosti, do centra podľa písmena (A), ak **(1)** dieťa nemá byť po umiestnení do centra zaradené do

špecializovanej skupiny pre maloletých bez sprievodu, do špecializovanej skupiny pre deti s duševnou poruchou alebo do špecializovanej skupiny pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou, a do samostatnej skupiny pre maloleté matky s deťmi podľa **§ 51 ods. 1 písm. b) tretieho bodu** zákona, **(2)** dôvodom prijatia dieťaťa do centra nie je vykonávanie opatrení podľa **§ 57** zákona alebo **(3)** dieťa nie je prijaté do centra po predchádzajúcom poskytnutí zdravotnej starostlivosti v ústavnom zdravotníckom zariadení alebo nie je premiestnené z iného centra alebo zo špeciálneho výchovného zariadenia na základe rozhodnutia súdu, **(C)** vytvoriť v centre oddelený priestor určený na preventívnu karanténu detí v skupine podľa **§ 48 ods. 1** zákona alebo v samostatne usporiadanej skupine podľa **§ 51 ods. 1 písm. b)** zákona; ak priestorové podmienky neumožňujú oddelenie priestoru, centrum vytvorí materiálno-technické podmienky a personálne podmienky na zabezpečenie preventívnej karantény v skupine a v samostatne usporiadanej skupine, **(D)** na nevyhnutne potrebný čas dočasne premiestniť dieťa, ktoré je prijaté do centra podľa **§ 49 ods. 1** zákona, do centra, ktoré má zriadenú dočasnú preventívno-karanténnu skupinu podľa písmena (A), ak dieťa bez súhlasu centra opustilo centrum na dlhšie ako **24 hodín**, **(E)** na nevyhnutne potrebný čas, najdlhšie do **30 dní** od skončenia mimoriadnej situácie, dočasne umiestniť dieťa, ktoré je v centre podľa **§ 49 ods. 1** zákona, do skupiny podľa **§ 48 ods. 1** zákona.

V čase mimoriadnej situácie môže centrum (A) vyžadovať potvrdenie o bezinfekčnosti alebo iné potvrdenie preukazujúce zdravotný stav, ak má byť dieťa alebo plnoletá fyzická osoba prijatá do centra na základe dohody, **(B)** ukončiť pobyt zo strany centra, ak dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, ktoré boli do centra prijaté na základe dohody, nedodržiavajú hygienické a preventívno-zdravotné pokyny centra.

Dieťaťu umiestnenému v dočasnej preventívno-karanténnej skupine podľa odseku **1 písm. (B) a (D)** nariadenia centrum poskytuje bývanie, stravovanie, obslužné činnosti a nevyhnutné osobné vybavenie zodpovedajúce potrebám dieťaťa, zabezpečí zdravotnú starostlivosť a úschovu cenných vecí a vytvorí podmienky na jeho individuálne vzdelávanie. Sociálna práca, psychologická pomoc a starostlivosť, výchova a ďalšie odborné činnosti pre dieťa sa v centre vykonávajú v koordinácii s centrom, v ktorom má

byť dieťa na základe rozhodnutia súdu umiestnené. V centre, v ktorom má byť dieťa na základe rozhodnutia súdu umiestnené, sa **(A)** vykonávajú pre dieťa opatrenia finančného charakteru v rozsahu ustanovenom zákonom, **(B)** vypracováva individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa, **(C)** plnia úlohy smerom k súdu a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

V čase mimoriadnej situácie sa za účel vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, považuje aj poskytovanie zdravotnej starostlivosti v ústavnom zdravotníckom zariadení rodičovi dieťaťa, ak dôvodom poskytovania zdravotnej starostlivosti je ochorenie COVID-19 a starostlivosť o dieťa nevie alebo nemôže rodič alebo iná osoba, ktorá sa o dieťa osobne stará, zabezpečiť iným spôsobom. Ak sú pre dieťa vykonávané opatrenia pobytovou formou podľa prvej vety a nie sú dôvody na vykonávanie **(A)** opatrení pobytovou formou podľa zákona, ustanovenia zákona o vypracovaní plánu vykonávania opatrení pobytovou formou a určení úhrady za poskytnutú starostlivosť sa vo vzťahu k tomuto dieťaťu neuplatňujú, **(B)** opatrení podľa zákona, ustanovenia zákona o určení miery ohrozenia dieťaťa sa vo vzťahu k tomuto dieťaťu neuplatňujú.

V čase mimoriadnej situácie a v období **dvoch mesiacov** od skončenia mimoriadnej situácie sa neurčuje úhrada za vykonávanie opatrení pobytovou formou pre dieťa, ktoré je umiestnené v centre na základe písomnej dohody s rodičom dieťaťa alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a pre plnoletú fyzickú osobu podľa **§ 61 ods. 1 písm. b) a c)** zákona, ak fyzická osoba povinná uhradiť úhradu nemá príjem v dôsledku opatrení prijatých v súvislosti s mimoriadnou situáciou; tým nie je dotknutý **§ 61 ods. 2 a ods. 7 druhá veta** zákona.

→ Podmienky vykonávania opatrení, metód, techník a postupov v čase mimoriadnej situácie

Nariadenie prináša aj úpravu **podmienok vykonávania opatrení, metód, techník a postupov v čase mimoriadnej situácie**.

Predmetná úprava je obsiahnutá v ustanovení **§ 8** nariadenia.

V čase mimoriadnej situácie centrum neumožní (A) osobné stretnutie dieťaťa s rodičom alebo inou blízkou osobou vo vnútorných priestoroch centra, **(B)** pobyt dieťaťa mimo centra; to sa nevzťahuje na pobyt dieťaťa mimo centra podľa **§ 53 ods. 8** zákona, **(C)** pobyt fyzickej osoby v centre podľa **§ 46 ods. 11 a 12** zákona.

Dieťaťu, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia pobytovou formou, centrum zabezpečí možnosť pravidelného kontaktu s rodičom a inou blízkou osobou prostredníctvom informačných technológií vrátane vytvorenia priestoru pre takúto komunikáciu vo vonkajších priestoroch centra, ak z dôvodu ochrany zdravia dieťaťa nie je možné osobné stretnutie dieťaťa s rodičom a inou blízkou osobou ani vo vonkajších priestoroch centra.

Ak sú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávané skupinovou formou alebo ak ich vykonávanie vyžaduje účasť viacerých fyzických osôb súčasne, v čase mimoriadnej situácie sa tieto opatrenia vykonávajú individuálnou formou alebo prostredníctvom informačných technológií; to sa nevzťahuje na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vyžadujúcich účasť dieťaťa, jeho rodičov, osôb, ktoré sa osobne starajú o dieťa, a fyzických osôb, ktoré žijú s dieťaťom alebo rodičom dieťaťa v jeho prirodzenom rodinnom prostredí.

Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately určený na účely organizovania náhradnej rodinnej starostlivosti podľa osobitného predpisu dohodne so žiadateľom zaradeným do procesu sprostredkovania nadviazania osobného vzťahu s dieťaťom, ktorému treba sprostredkovať náhradnú rodinnú starostlivosť, a centrom, v ktorom je umiestnené toto dieťa, individuálny postup nadviazovania osobného vzťahu medzi dieťaťom a žiadateľom vrátane podmienok zabezpečenia ochrany dieťaťa ochrannými pomôckami tak, aby nebolo ohrozené jeho zdravie. Porušenie dohodnutého individuálneho postupu žiadateľom je dôvodom na vyradenie žiadateľa zo zoznamu žiadateľov o náhradnú rodinnú starostlivosť. Prvá veta a druhá veta sa primerane vzťahujú na pobyt dieťaťa mimo centra podľa **§ 53 ods. 8** zákona.

Ak v čase mimoriadnej situácie nie je možné plniť plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa podľa **§ 47 ods. 6 písm. a)** zákona alebo plán vykonávania opatrení ambulatnou formou alebo terénnou formou podľa **§ 59 ods. 5** zákona alebo

realizovať výchovné opatrenie podľa **§ 60** zákona v dohodnutom čase, v dohodnutom rozsahu alebo dohodnutým spôsobom, centrum dohodne s **(A)** rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý vydal odporúčanie podľa **§ 47 ods. 1 alebo § 59 ods. 3** zákona, spôsob realizácie plánu alebo posunutie jeho realizácie; na zmenu plánu sa vzťahuje **§ 47 ods. 9** zákona, **(B)** orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý v centre zabezpečuje vykonávanie výchovného opatrenia, spôsob realizácie výchovného opatrenia; ak výchovné opatrenie uložil súd, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately informuje súd o zmene vo výkone výchovného opatrenia.

→ Prechodné ustanovenie

Záver nariadenia predstavuje **prechodné ustanovenie § 9**, v zmysle ktorého orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a

orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately určený na účely organizovania náhradnej rodinnej starostlivosti podľa osobitného predpisu odpustí zmeškanie lehoty podľa **§ 2** nariadenia, ktorá uplynula fyzickej osobe v čase mimoriadnej situácie do účinnosti tohto nariadenia, ak fyzická osoba zmeškaný úkon vykoná najneskôr do **dvoch mesiacov** od skončenia mimoriadnej situácie.

Nariadenie nadobudlo **účinnosť dňom vyhlásenia** v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda **08. mája 2020**.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov Mgr. Martina Točka prostredníctvom emailovej adresy taby@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2020